

De minister van Veiligheid en Justitie
de heer mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EA DEN HAAG

Kenmerk VTW/2014/043
Betreft Consultatie Wet bestuur en toezicht
rechtspersonen
Datum 5 mei 2014

Excellentie,

In februari jl. heeft u het voorstel Wet bestuur en toezicht rechtspersonen opgesteld voor consultatie. Graag maakt de Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties (VTW) gebruik van de mogelijkheid op dit wetsvoorstel te reageren.

De VTW heeft met belangstelling kennis genomen van de tekst zoals deze door uw ministerie is gepubliceerd. Vanuit onze rol als beroepsvereniging zullen wij alleen reageren op de voorstellen met betrekking tot toezichthouders. Veel opmerkingen gelden echter ook voor de bestuurders. Hieronder zullen wij onze visie kenbaar maken over uw wetsvoorstel; evenals een aantal vragen stellen over zaken die in onze ogen nog onvoldoende duidelijk zijn.

Versterking positie intern toezicht

Uit het wetsvoorstel blijkt dat u voornemens bent de regels voor taakvervulling voor toezichthouders te uniformeren. Hetzelfde geldt voor de regels over aansprakelijkheid. Tot slot stelt u voor de ontslaggronden bij disfunctioneren te verruimen. Daarmee beoogt u de positie van het intern toezicht te verbeteren.

Als beroepsvereniging vertegenwoordigen wij meer dan 1.550 toezichthouders bij woningcorporaties. Wij behartigen de belangen van onze leden en zijn tevens bewaker van de kwaliteit van het intern toezicht. Vanuit die laatste rol werken wij hard aan de verbetering van de kwaliteit van het intern toezicht. Wij doen veel zelf en werken ook samen met andere belanghouders als Aedes, de koepel van woningcorporaties, en het ministerie van BZK/ministerie voor Wonen. Als hyperlink bij deze brief hebben wij daarom onze randvoorwaarden goed intern toezicht gevoegd. Deze door de VTW ontwikkelde randvoorwaarden sluiten ons inziens goed aan bij bepalingen uit uw wetsvoorstel.

De VTW vindt het een goede ontwikkeling dat voor stichtingen en verenigingen nu wettelijk wordt vastgelegd dat het intern toezicht verplicht wordt gesteld en wat de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn van de toezichthouders. Overigens hebben woningcorporaties al sinds de verzelfstandiging medio jaren '90 van de vorige eeuw allemaal een RvC of RvT als vertegenwoordiging.

Ook in andere opzichten is uw wetsvoorstel een bevestiging van wat binnen de corporatiesector al langere tijd gangbaar is. Dat versterkt ons beeld dat het intern toezicht bij woningcorporaties zich al jarenlang ontwikkeld heeft en daarmee 'verder' is dan andere sectoren.

Toch wil de VTW een kanttekening maken: het opstellen van meer regels is – in zijn algemeenheid – niet de beste oplossing. In onze optiek is goed intern toezicht veelal ook een kwestie van houding en gedrag, zoals dat ook uitgebreid in de notitie 'Een lastig gesprek' van de commissie Halsema goed is verwoord. We moeten waken voor een wildgroei aan regels die niet te handhaven zijn – of door de overheid zelf niet gehandhaafd worden. Ook kunnen teveel regels de positie van het intern toezicht ondermijnen.

Overlapping met andere wet- en regelgeving

Novelle Herzieningswet

Wat voor de VTW een belangrijk punt is, is dat het wetsvoorstel zoals dat nu ter consultatie voorligt, op een aantal punten een overlapping kent met de novelle/Herzieningswet toegelaten instellingen volkshuisvesting ("de novelle"). Deze novelle is op dit moment in behandeling bij de Raad van State. Wij vragen ons daarom af wat de toegevoegde waarde is van uw wetsvoorstel, als er voor de corporatiesector al een wetsvoorstel ligt dat op heldere en adequate wijze een aantal dezelfde regels vaststelt. Daarbij komt dat de formulering hier en daar niet op elkaar aansluit. Dat baart ons zorgen, omdat er dan mogelijk verschillende interpretaties ontstaan van gelijklopende, maar niet gelijke wetteksten. Onderaan deze brief geven wij u een voorbeeld ten aanzien van de ontslaggronden. Wij vragen u nadrukkelijk de verschillende wetteksten zorgvuldig te toetsen op overlap en/of tegenstellingen.

Een ander voorbeeld van een mogelijk knelpunt: in uw wetsvoorstel staat dat de RvC/RvT vooral het belang van de instelling moet laten prevaleren boven het eigen belang. Een bepaling waar wij niets op tegen hebben. In de novelle Herzieningswet staat echter terecht dat ook de belangen van de maatschappij en de belanghouders nadrukkelijk moet worden meegewogen. Hoe verhouden deze bepalingen zich tot elkaar?

Wet Normering Topinkomens (WNT)

In uw wetsvoorstel wordt ook gesproken over de bezoldigingen. De honorering van toezichthouders is afgeleid van de bezoldiging van bestuurders. Hoe verhoudt dit zich met de WNT en wetsvoorstel WNT-2 van uw collega, de minister van BZK?

Governancecode Woningcorporaties

In de Governancecode Woningcorporaties staan bepalingen die overeenkomen met uw wetsvoorstel. Gelet op het feit dat de Governancecode algemeen verbindend wordt verklaard in de novelle Herzieningswet, vragen wij ons af hoe uw wetsvoorstel zich daarmee verhoudt. Als de Governancecode een wettelijke basis krijgt, hoe wordt dan vastgesteld wat de leidende regel is?

Aansprakelijkheid

De VTW vindt ook dat toezichthouders die moedwillig grove fouten maken, aansprakelijk gesteld moeten kunnen worden. Wel pleiten wij voor een zeer terughoudend gebruik van dit instrument. Wij moeten voorkomen dat de positie van de RvC/RvT hiermee onbedoeld juist verzwakt wordt. Bovendien kan het mogelijke toezichthouders afschrikken een functie in een RvC/ vT te accepteren, als de persoonlijke aansprakelijkheid te gretig wordt ingezet bij mogelijke problemen bij een woningcorporatie.

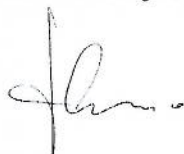
De VTW vindt daarom dat moet worden toegestaan dat in de statuten of overeenkomsten van een woningcorporatie bepalingen opgenomen kunnen worden over vrijwaring en vrijtekening van de toezichthouders. Dit is in andere sectoren al toegestaan, maar het ministerie van Wonen is hier geen voorstander van. Het niet opnemen van vrijwaring/vrijtekening kan grote gevolgen hebben voor de beschikbaarheid van goede nieuwe toezichthouders.

Ontslaggronden

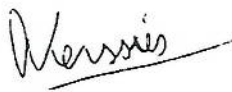
In uw wetsvoorstel staan bepalingen over grond voor ontslag en wie een toezichthouder kan ontslaan of voordragen voor ontslag aan de Ondernemingskamer. Ook hier voorziet de VTW mogelijke knelpunten met de bepalingen in de novelle/Herzieningswet. Bovendien lijkt de rol van de Ondernemingskamer in de Herzieningswet strijdig te zijn met de tekst van uw wetsvoorstel. Wat is daarop uw visie en hoe worden dergelijke knelpunten in de praktijk voorkomen?

De VTW kijkt uit naar uw reactie op deze internetconsultatie.

Met vriendelijke groet,

Heino van Essen
Voorzitter VTW

Albert Kerssies
directeur VTW

Bijlage: 'Randvoorwaarden goed intern toezicht'